

Transelectrica®
Societate Administrată în Sistem Dualist

Compania Națională de Transport al Energiei Electrice
Transelectrica SA - Sediul Social: Str. Olteni, nr. 2-4, C.P. 030786, București
România, Număr înregistrare Oficiul Registrului Comerțului J40/8060/2000,
Cod Unic de înregistrare 13328043. Telefon +4021 303 56 11, Fax +4021 303 56 10
Capital subscris și vărsat: 733.031.420 Lei
www.transelectrica.ro

Nr.15559/27.03.2024

Către: ADUNAREA GENERALĂ A ACȚIONARILOR

**Raportul Comitetului de Audit și al Comitetului pentru gestiunea riscurilor
din cadrul Consiliului de Supraveghere al CNTEE "Transelectrica" S.A. (TEL) aferent anului 2023 asupra
sistemelor de control intern și de gestiune a riscurilor semnificative ale Companiei**

În conformitate cu atribuțiile sale statutare, Consiliul de Supraveghere (CS) are rolul esențial de a controla modul în care Directoratul conduce Compania, precum și rolul de a verifica activitatea desfășurată în numele și pe seama Companiei. Astfel, CS are atributul să stabilească modalitățile de control și de verificare pe care le consideră necesare în vederea îndeplinirii activităților sale de supraveghere și ulterior de raportare cu privire la activitatea desfășurată către acționari în ședințele Adunărilor generale ale acționarilor (AGA). Modul de organizare și funcționare al CS și procedura de adoptare a deciziilor în cadrul comitetelor consultative a fost stabilită prin Regulamentului de organizare și funcționare al CS al TEL, în aplicarea atribuțiilor și responsabilităților stabilite de către legislația incidentă, respectiv: Legea Societăților, Legislația pieței de capital, Legea nr. 123/2012, OUG nr.109/2011, precum și de către Actul Constitutiv.

Toți cei șapte membri ai Consiliului de Supraveghere au completat și depus declarații de independență.

Membrii Comitetelor sunt nominalizați dintre membrii CS (care la rândul lor sunt numiți de către AGA).

Componența actuală a Comitetului de Audit este următoarea:

- ✓ ZEZEANU Luminița – președinte
- ✓ ATANASIU Teodor
- ✓ RUSU Rareș Stelian
- ✓ PĂUN Costin-Mihai
- ✓ VASILESCU Alexandru-Cristian

Prin decizia CS întrunit în data de 23 octombrie s-a constituit *Comitetul pentru gestionarea riscurilor*. Comitetul pentru gestionarea riscurilor asigură concordanța activităților de control cu riscurile generate de activitățile și procesele care fac obiectul controlului, identifică, analizează, evaluează, monitorizează și raportează riscurile identificate, planul de măsuri de atenuare sau anticipare a acestora, alte măsuri luate de către Directorat. De asemenea, este responsabil cu măsurarea solvabilității TEL, prin raportare la atribuțiile și obligațiile uzuale ale acesteia, și informează sau, după caz, face propuneri CS.

Componența actuală a Comitetului pentru gestiunea riscurilor este următoarea:

- ✓ ATANASIU Teodor – președinte
- ✓ VASILESCU Alexandru-Cristian
- ✓ DASCĂL Cătălin-Andrei
- ✓ RUSU Rareș Stelian
- ✓ ORLANDEA Dumitru Virgil.

Cele 2 comitete, respectiv Comitetul de Audit și Comitetul pentru gestiunea riscurilor sunt dintre cele trei comitete ce s-au constituit în mod obligatoriu în cadrul Consiliului de Supraveghere. Comitetele din cadrul CS al TEL și-au desfășurat activitatea în conformitate cu prevederile legale în materie. În îndeplinirea responsabilităților sale, Comitetul de Audit și cel pentru gestionarea riscurilor monitorizează în mod regulat procesul de raportare financiară, cel al eficienței sistemelor de control de și audit intern și acela al sistemului administrării riscului adoptat de Companie. Comitetele înaintează CS-ului, rapoarte asupra activității sale.

Pe parcursul anului 2023, Comitetul de audit, întrunit în 6 ședințe plene, a analizat procesul de raportare financiară și de management, precum și planul financiar și procesul de elaborare a situațiilor financiare anuale separate și consolidate. În cadrul întrunirilor au fost analizate și verificate datele și informațiile incluse în următoarele documente:

- Situațiile financiare separate și cele consolidate aferente exercițiului financiar 2022;
- Bugetul de venituri și cheltuieli pe anul 2023 și estimărilor pentru anii 2024-2025;
- Situațiile financiare separate preliminare la data și pentru exercitiul financiar încheiat la data de 31 decembrie 2022;
- Situațiile financiare separate pentru exercitiul încheiat la 31 decembrie 2022;
- Situațiile financiare consolidate pentru exercitiul încheiat la 31 decembrie 2022;
- Raportul anual al Directoratului asupra activității Companiei în anul 2022 conform prevederilor legislației pieței de capital;
- Raportul anual consolidat al Directoratului asupra activității Companiei în anul 2022 conform prevederilor legislației pieței de capital;
- Definitivarea Raportului Semestrial al Consiliului de Supraveghere privind activitatea economico – financiară a CNTEE "Transelectrica" S.A. pentru semestrul II al anului 2022;
- Situațiile financiare interimare simplificate la data de 31 martie 2023;
- Raportul privind activitatea economico-financiară a Companiei la data de 31 martie 2023;
- Situațiile financiare interimare simplificate la data de 30 iunie 2023
- Raportul privind activitatea economico-financiară a Companiei la data de 30 iunie 2023;
- Raportul Consiliului de Supraveghere asupra activității de administrare ianuarie-iunie 2023;
- Situațiile financiare interimare la 30.09.2023;
- Raportul privind activitatea economico-financiară a Companiei la 30.09.2023 „Raportul trimestrial ASF”;
- Raportul de activitate al Directoratului pentru perioada ianuarie-septembrie 2023;

În cadrul ședințelor statutare, membrii Comitetului de audit din cadrul CS au luat act de următoarele documente:

- Raportul Trim IV și ianuarie-decembrie 2022 privind activitatea economico-financiară a CNTEE Transelectrica SA, întocmit conform cerințelor pieței de capital;
- Raportul auditorului independent asupra situațiilor financiare separate pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022;
- Raportul auditorului independent asupra situațiilor financiare consolidate pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022;
- Raportul suplimentar al auditorului către Comitetul de audit;
- Informarea privind propunerea de repartizare a profitului net la data de 31 decembrie 2022;
- Informarea privind constituirea rezervelor aferente veniturilor realizate din alocarea capacității de transport pe liniile de interconexiune în anul 2022, din surplusul realizat din rezervele din reevaluare impozabile și neimpozabile la modificarea destinației;
- Raportul de activitate al Directoratului privind rezultatele pentru T1 2023 conform OUG 109/2011;
- Diverse.

Totodată, în anul 2023, Comitetul de audit din cadrul Consiliului de Supraveghere a participat la întocmirea și definitivarea:

- Raportului Comitetului de Audit aferent anului 2022 asupra sistemelor de control intern și de gestiune a riscurilor semnificative din cadrul TEL, întocmit în baza prevederilor Codului de Guvernanta Corporativă al Bursei de Valori București (material al Adunării generale ordinare anuale a acționarilor aferent ședinței din data de 27.04.2023);
- Raportului semestrului II 2023 al CS asupra activității de administrare, întocmit conform OUG 109/2011, prezentat acționarilor în ședința ordinară din data de 28.11.2023;

Pe parcursul anului 2023, Comitetul de Audit a fost informat cu privire la Planul acțiunilor de audit (intern) aferent 2023 și i-au fost comunicate toate Rapoartele de audit întocmite în anul 2023.

Prezentăm, în cele ce urmează acționarilor, o scurtă informare asupra sistemelor de control intern și de gestiune a riscurilor semnificative ale Companiei:

I. Raport privind activitatea aferentă anului 2023 desfășurată de structura de Audit Public Intern (API) din cadrul CNTEE "Transelectrica" S.A. precum și al filialelor acesteia

Raportul de activitate prezintă modul de organizare și desfășurare a activității de audit public intern în cadrul Companiei cât și din cadrul filialelor acesteia (Societatea pentru Servicii de Mentenanță a Rețelei Electrice de Transport "SMART" – S.A., Societatea Operatorul Pieței de Energie Electrică "OPCOM" – S.A., Societatea "FORMENERG" – S.A., Societatea pentru Servicii de Telecomunicații și Tehnologia Informației în Rețele Electrice de Transport "TELETRANS" – S.A., Societatea „ICEMENERG – SERVICE” – S.A. La nivelul acestora, situația înființării funcției de audit public intern este următoarea:

1. trei filiale au înființat audit public intern structură proprie, cu acceptul CNTEE "Transelectrica" S.A;
2. două filiale audit intern prin asigurarea acestei funcții de către organul ierarhic superior. Auditul intern este asigurat de către CNTEE "Transelectrica" S.A. pentru filialele FORMENERG și ICEMENERG SERVICE S.A.

În cursul anului 2023, în conformitate cu structura organizatorică a Companiei, au funcționat opt Sucursale Teritoriale de Transport, fără personalitate juridică.

Cu respectarea cerințelor minime de raportare solicitate de UCAAPI (**Unitatea Centrală de Armonizare pentru Auditul Public Intern**), în cursul anului 2023, activitatea de audit public intern s-a desfășurat prin structura de audit public intern (API) din cadrul TEL.

I.1. Planificarea activității de audit public intern

✚ Planul anual de audit public intern pentru anul 2023 a fost fundamentat în baza:

- ✓ Analizei riscurilor;
- ✓ Unor solicitări din partea membrilor Directoratului;
- ✓ Fondului de timp disponibil;
- ✓ Respectarea periodicității în auditare;
- ✓ Resurselor umane implicate.

Planul anual de audit public intern pentru anul 2023, aprobat de Directorat, a cuprins un număr de 22 misiuni, dintre care 2 de evaluare (la SMART și OPCOM) și 20 de misiuni de asigurare (regularitate/conformitate) (5 în Executivul Companiei și 15 în STT). Planul anual de audit public intern pentru anul 2023 nu a fost modificat.

✚ La nivelul celor trei filiale ale CNTEE "Transelectrica" S.A. care au emis raport anual privind activitatea de audit public intern, procesul de planificare a activității prezintă următoarele particularități, astfel:

- la SMART Planul multianual 2023 – 2025 și respectiv Planul anual de audit intern pe anul 2023 au fost aprobate la finele anului 2022. Au fost planificate 4 misiuni de regularitate.
- la OPCOM Activitatea de planificare a activității de audit public intern pentru anul 2023 se referă în principal la următoarele:
 - aprobarea Planului multianual de audit public intern pentru perioada 2023 – 2025;
 - aprobarea Planului anual de audit public intern pentru anul 2023 în care au fost cuprinse 4 misiuni de audit public intern de asigurare;
- la TELETRANS (TLT) s-au derulat un număr de 4 misiuni de asigurare în acord cu Planul anual de audit public intern pentru 2023, aprobat la finele anului 2022. În cadrul Planului anual 2023 s-au stabilit un număr de 4 misiuni de asigurare, respectiv:
 - Evaluarea sistemului de prevenire a corupției;
 - Auditarea activității juridice;
 - Auditarea activității de achiziții și investiții;
 - Evaluarea sistemului IT din cadrul TLT.

I.2. Misiunile de audit public intern realizate

În anul 2023, la nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A. au fost finalizate cele 22 misiuni de audit public intern planificate (din care 2 de evaluare și 20 de asigurare), ce au vizat următoarele domenii:

- 2 misiuni de evaluare la SMART și OPCOM;
- 5 domenii financiar-contabil, efectuate la STT;
- 4 domenii resurse-umane, efectuate la Executivul Companiei (4 Servicii de Resurse Umane cu puncte de lucru în Sucursalele Teritoriale de Transport);
- 10 domenii funcții specifice, efectuate astfel: 1 la Executivul Companiei și 10 la STT;
- 1 alte domenii, efectuată în Executivul Companiei.

Gradul de realizare al Planul anual de audit public intern pentru anul 2023 a fost de 100%.

I.3. Situația actuală a auditului public intern

Înca din anul 2004 este înființată și este funcțională structura de audit public intern în cadrul CNTEE "Transelectrica" S.A. La nivelul celor cinci filiale funcționarea acestuia are următoarele caracteristici:

- ✓ Situația înființării funcției de audit public intern este următoarea:
 - trei filiale au înființat audit public intern prin structură proprie, cu acceptul CNTEE "Transelectrica" S.A.;
 - două filiale au înființat audit intern prin asigurarea acestei funcții de către organul ierarhic superior. Auditul intern este asigurat de către CNTEE "Transelectrica" SA pentru filialele FORMENERG și ICEMENERG SERVICE SA.
- ✓ Din punct de vedere a modului de organizare a funcției de audit public intern, cele trei filiale care au înființat auditul intern prin structură proprie au optat pentru următoarea structură:
 - una (SMART) pentru serviciu;
 - una (OPCOM) pentru birou;
 - una (TELETRANS) pentru compartiment.
- ✓ La patru entități auditul public intern funcționează:
 - la trei entități (SMART, OPCOM, TELETRANS) prin structură proprie;
 - la o entitate (FORMENERG) prin organul ierarhic superior;
- ✓ La o entitate (ICEMENERG SERVICE) auditul public intern nu funcționează, deși este înființat prin organul ierarhic superior. Societatea ICEMENERG SERVICE se află în procedură de faliment, în ultimii ani nu au mai fost realizate misiuni de audit public intern, aceasta fiind cauza nefuncționării auditului public intern furnizat de organul ierarhic superior.

I.3.1. Raportarea activității de audit public intern

Dintre cele cinci filiale ale CNTEE „Transelectrica” SA, trei (SMART, OPCOM și TELETRANS) au înființat audit public intern prin structură proprie cu acceptul CNTEE „Transelectrica” SA. Filialele FORMENERG și ICEMENERG SERVICE SA au înființat auditul public intern prin organul ierarhic superior.

Auditul public intern funcționează prin structură proprie la toate cele trei filiale care au înființat audit public intern prin structură proprie. Cele trei entități subordonate au astfel obligația de a emite și comunica CNTEE "Transelectrica" SA raportul anual de activitate privind funcția de audit public intern. Dintre acestea, raportul anual de activitate a fost emis de un număr de trei entități publice subordonate (filiale), informațiile furnizate de acestea regăsindu-se în cuprinsul prezentului raport.

I.3.2. Independența structurii de audit public intern și obiectivitatea auditorilor

Independența este atributul funcției de audit public intern în timp ce obiectivitatea este apanajul auditorilor publici interni. Astfel, pentru păstrarea independenței structurii de audit public intern sunt respectate următoarele criterii¹:

- ✓ funcția de audit public intern raportează direct managementului superior al Companiei;

¹ În conformitate cu baza legală actuală, respectiv Legea nr. 672/2002, republicată cu modificările și completările ulterioare și HG nr. 1086/2013, cât și Standardele Internaționale de Practică Profesională în Auditul intern (IPPF) emise de către Institutul Auditorilor Interni (Standardele de la 1100 la 1130).

✓ numirea și destituirea managementului funcției de audit public intern respectiv a auditorilor publici interni este supusă procesului de avizare, conform legii, iar pentru menținerea obiectivității auditorilor publici interni sunt respectate următoarele criterii:

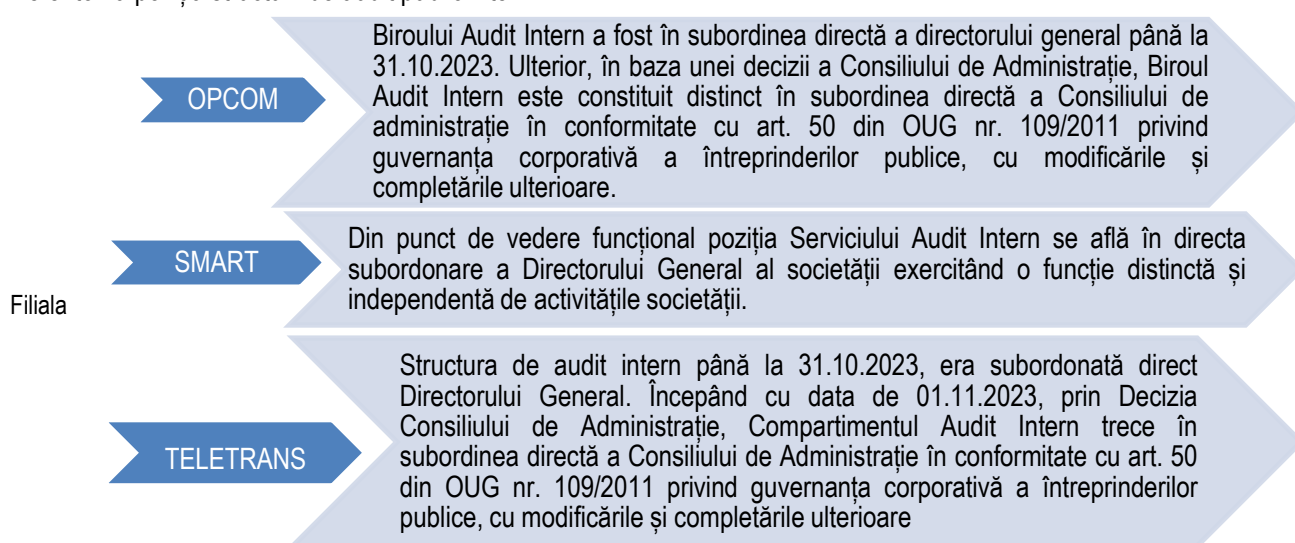
- ✓ Auditorii publici interni nu sunt implicați în activitățile pe care ulterior le pot audita;
- ✓ Auditorii publici interni își declară independența în cadrul misiunilor de audit public intern și de evaluare efectuate.

❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

Conform Structurii Organizatorice și Funcționale valabilă de la data de 30.03.2023, aprobată prin Hotărârea Directoratului nr. 34/2023, structura Audit Public Intern (API) este subordonată Directoratului Companiei. În cursul anului 2023, nu a fost cazul numirii sau revocării conducătorului structurii de Audit Public Intern și nici a auditorilor interni.

- ❖ La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica" S.A. Din rapoartele anuale de activitate emise de un număr de trei structuri de audit public intern funcționale, au rezultat următoarele informații:

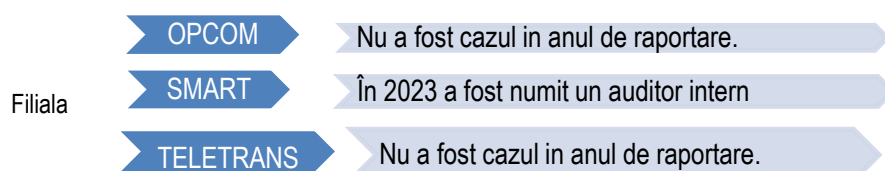
Referitor la poziția structurii de audit public intern:

Referitor la aplicarea și respectarea procedurii de numire/destituire a conducătorului structurii de audit public intern în cursul anului 2023:

Referitor la aplicarea și respectarea procedurii de numire/revocare a auditorilor publici interni în cursul anului 2023

În cadrul CNTEE "Transelectrica" S.A. în cursul anului 2023, structura de Audit Public Intern nu a fost implicată în exercitarea activităților auditabile. Totodată, în cursul anului 2023 toți auditorii interni au completat „Declarația de independență” pentru fiecare misiune de audit public intern la care au participat. Nu au fost constatate probleme în urma completării acestor declarații. Obiectivitatea auditorilor interni în cadrul filialelor:

Filiala	OPCOM	În anul 2023, structura de audit public intern nu a fost implicată în exercitarea activităților din sfera auditabilă la nivelul societății.
	SMART	Serviciul Audit Intern nu a fost implicat în anul 2023 în activități din sfera auditabilă.
	TELETRANS	Auditorii interni din cadrul Compartimentului Audit Intern nu au fost implicați, în anul 2023, în exercitarea activităților auditabile.

În anul 2023 nu au fost constatate probleme în urma completării declarațiilor de independență.

I.3.3. Asigurarea cadrului metodologic și procedural

Cadrul metodologic și procedural aferent activității de audit public intern se referă la aspecte care sunt de natură a asigura buna desfășurare a acestei activități, prin prisma metodologiilor și a procedurilor aplicabile, luând în calcul și aplicarea și respectarea codului de conduită etică al auditorului public intern. Referitor la procedurarea activităților din cadrul structurii de audit public intern, acestea sunt supuse și ele emiterii de proceduri de sistem sau operaționale, după caz. Având în vedere acest lucru, este necesar ca structurile de audit public intern să analizeze și să decidă câte dintre activitățile derulate trebuie să fie procedurate (adică să se emită o procedură scrisă pentru acea activitate). În acest context gradul de procedurare poate varia de la o entitate la alta, în funcție de judecata profesională aplicată. De asemenea, pentru activitățile procedurabile, se va stabili care este gradul de emiterie a procedurilor. În mod firesc ținta este de 100%, urmărindu-se apropierea cât mai mult de acest scor.

I.3.4. Existența procedurilor scrise specifice activității de audit public intern

- ❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A. La nivelul structurii de audit public intern a fost identificată o activitate, respectiv cea de „audit public intern”, care a fost procedurată. Procedura internă a fost actualizată în cursul anului 2021. Toate etapele parcurse în desfășurarea misiunilor de audit public intern, de la planificarea acestora, până la urmărirea și raportarea stadiului implementării recomandărilor, sunt prevăzute în conținutul acestei proceduri. Prin urmare, pentru o activitate procedurabilă identificată a fost emisă o procedură scrisă, ceea ce reprezintă un grad de emiterie al procedurilor de 100%.
- ❖ La nivelul filialelor Companiei – La nivelul structurilor de audit public intern au fost identificate o serie de activități, acestea fiind procedurabile, după cum urmează:
 1. OPCOM: au fost identificate un număr de 4 activități principale, acestea fiind considerate procedurabile:
 - ✓ Elaborarea și actualizarea Normelor metodologice specifice activității de audit public intern și a Cartei auditului intern la nivelul OPCOM;
 - ✓ Elaborarea planului multianual și anual de audit public intern la nivelul OPCOM;
 - ✓ Efectuarea misiunilor de audit public intern de asigurare și consiliere la nivelul OPCOM;
 - ✓ Realizarea raportărilor periodice către părțile/entitățile interesate în ceea ce privește activitatea de audit public intern de la nivelul OPCOM.

La nivelul structurii de audit au fost realizate și sunt puse în aplicare un număr de 4 proceduri scrise, conform celor mai sus menționate, ceea ce reprezintă un grad de emiterie al procedurilor de 100%.
 2. SMART: În cadrul Serviciului Audit Intern există procedura operațională Activitatea de Audit Public Intern. Dintr-o 1 activitate procedurabilă a fost emisă 1 procedură scrisă, ceea ce reprezintă un grad de emiterie al procedurilor de 100%.
 3. TELETRANS: La nivelul structurii de audit public intern au fost identificate activitățile procedurabile pentru care a fost elaborată o singură procedură. Activitățile cuprinse în procedură și stabilite ca fiind procedurabile sunt următoarele:
 - ✓ Organizarea activității de audit intern;
 - ✓ Numirea/destituirea șefului CAI – Teletrans și a auditorilor interni;
 - ✓ Desfășurarea auditului intern;
 - ✓ Asigurarea și îmbunătățirea calității auditului intern;
 - ✓ Planificarea activității de audit public intern;

- ✓ Metodologia desfășurării unei misiuni de audit public intern de regularitate/conformitate;
- ✓ Derularea unei misiuni de audit public intern de regularitate/conformitate;
- ✓ Derularea misiunilor de audit intern al performanței;
- ✓ Derularea misiunilor de audit intern de sistem;
- ✓ Misiunea de consiliere. Derularea misiunilor de consiliere formalizate;
- ✓ Raportarea activității de audit public intern. Raport anual de audit intern.

Pentru toate activitățile procedurabile a fost emisă o procedură scrisă, ceea ce reprezintă un grad de emitere al procedurilor de 100%. Procedura operațională a fost actualizată în martie 2022. După avizarea normelor interne proprii, procedura operațională internă va fi modificată având la bază modificările legislative intervenite în auditul intern în cursul anului 2023.

I.3.5. Asigurarea și îmbunătățirea calității activității de audit public intern

Elaborarea și actualizarea Programului de Asigurare și Îmbunătățire a Calității (PAIC)

În conformitate cu prevederile punctului 2.3.7. din anexa nr. 1 la HG nr. 1086/2013, la nivelul structurii de audit public intern se elaborează un Program de asigurare și îmbunătățire a calității (PAIC) sub toate aspectele auditului public intern, care să permită un control continuu al eficacității acestuia. Prin aplicarea PAIC se garantează că această activitate se desfășoară în conformitate cu normele, instrucțiunile și Codul privind conduita etică a auditorului public intern și să contribuie la îmbunătățirea activității structurii de audit public intern. Cu ajutorul PAIC se exprimă concluzii cu privire la calitatea activității de audit public intern și la efectuarea unor recomandări pentru implementarea unor îmbunătățiri corespunzătoare a acestei activități și ar trebui să permită o evaluare a:

- conformității cu baza legală în vigoare;
- contribuției auditului public intern la procesele de guvernanță, management al riscurilor și controlul organizației;
- acoperirii integrale a sferei auditabile;
- respectării legilor, reglementărilor și procedurilor pe care activitatea de audit public intern trebuie să le respecte;
- riscurilor care afectează funcționarea auditului public intern.

PAIC impune o abordare sistematică și disciplinată a procesului de autoevaluare periodică, inclusiv modalitatea de realizare a autoevaluărilor periodice pentru fiecare an intermediar între evaluările externe.

Un PAIC pe deplin funcțional exercită o monitorizare permanentă a activității de audit public intern și o autoevaluare periodică a acesteia pentru a asigura conformitatea cu cadrul legal și procedural aplicabil. Cu ajutorul acestui proces, evaluarea externă devine efectiv o oportunitate de a obține noi idei de la evaluator sau de la echipa de evaluare, cu privire la modalitățile de îmbunătățire a calității generale a auditului public intern, a eficienței și a eficacității.

La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

În data de 10.12.2020 s-a realizat ultima actualizare a PAIC la nivelul structurii de audit public intern din cadrul Companiei.

La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica" S.A.

Din rapoartele anuale de activitate emise de un număr de trei structuri de audit public intern funcționale, au rezultat următoarele informații:

1. La nivelul structurii de audit public intern din cadrul OPCOM este aplicabilă varianta elaborată în anul 2022 a Programului de asigurare și îmbunătățire a calității activității de audit public intern și conține planul de acțiune pentru perioada 2023 – 2025.
2. La nivelul Serviciului Audit Intern din cadrul SMART s-a emis PAIC în anul 2023.
3. La nivelul structurii de audit public intern din cadrul Teletrans ultima actualizare a fost a documentului a fost realizată în martie 2021.

I.3.6. Realizarea evaluării externe

Complementar PAIC, calitatea funcției de audit public intern se poate îmbunătăți prin evaluările externe. Aceste evaluări trebuie efectuate la fiecare cinci ani, conform cerințelor legislației naționale, dar și standardelor internaționale de audit intern

emise de către Institutul Auditorilor Interni. Obiectivul evaluării externe este de a evalua activitatea de audit public intern din punct de vedere al conformității cu definiția auditului intern, cu cerințele codului de conduită etică și cu prevederile legislației naționale în domeniu. Evaluările externe se pot concentra, de asemenea, pe identificarea oportunităților de îmbunătățire a funcției de audit public intern, oferind sugestii pentru a îmbunătăți eficacitatea acestei activități și promovând idei pentru a spori imaginea și credibilitatea funcției de audit public intern.

❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

În anul 2023, structura de Audit Public Intern nu a fost evaluată de către Compartimentul Audit Public Intern din cadrul Secretariatului General al Guvernului, organul ierarhic superior.

❖ La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica" S.A.

1. La nivelul structurii de audit public intern din cadrul OPCOM, în anul 2023, activitatea de audit intern a fost evaluată de structura de audit ierarhic superioară, respectiv Audit Public Intern din cadrul CNTEE "Transelectrica" S.A..
2. La nivelul Serviciului Audit Intern din cadrul SMART, în anul 2023, activitatea de audit intern a fost evaluat extern de către CNTEE "Transelectrica".S.A..
3. Compartimentul Audit Intern din cadrul Teletrans. nu a fost evaluat în anul 2023 de către structura de audit intern a CNTEE "Transelectrica" S.A..

I.3.7. Resursele umane alocate auditului intern

Într-un moment în care se pune accent sporit pe responsabilitatea organizațională, pe îmbunătățirea controlului intern, pe managementul riscurilor și pe guvernarea corporativă, ar trebui să se pună tot mai mult accent și pe structurile de audit public intern.

Pentru a-și îndeplini obiectivele, este important ca structura de audit intern² să aibă acces la resurse umane care să posede abilitățile necesare în acest scop.

- ❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A. – La nivelul entității, la data de 31 decembrie 2023, structura de audit public intern avea alocat un post de conducere (Inspector șef). Persoana care a preluat și atribuțiile funcției de Inspector șef este încadrată în altă entitate organizatorică a Companiei. Din punctul de vedere al posturilor de execuție, la data de 31 decembrie 2023, structura de audit public intern avea ocupate șase posturi. Toate cele șase posturi de execuție ocupate sunt încadrate ca auditori interni, persoane care lucrează efectiv pentru structura de audit public intern.
- ❖ La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica" S.A., la data de 31 decembrie 2023, structurile de audit public intern aveau funcțiile de conducere și de execuție ocupate

I.3.8 Structura personalului și pregătirea profesională la data de 31 decembrie 2023

La analiza structurii personalului au fost luate în calcul următoarele criterii: experiența în auditul public intern, domeniul studiilor de specialitate, limbi străine vorbite, certificări naționale și internaționale deținute precum și calitatea de membru în organizații profesionale naționale și internaționale. Toate aceste elemente, alături de pregătirea profesională a personalului, contribuie la o analiză calitativă a resursei umane, factor extrem de important în derularea activităților de audit public intern.

❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

Conform Nomenclatorului prevăzut în Contractul Colectiv de Muncă, toți salariații din cadrul API sunt încadrați în funcția de auditor intern, iar șeful structurii este încadrat în funcția de Inspector șef. În baza Statului de funcții populat, cu valabilitate de la 31.03.2023, în cadrul structurii Audit Public Intern (API) există un post de Inspector șef și 6 auditori interni (cu experiență în auditul public intern mai mare de cinci ani).

² Existența unui număr minim de personal în cadrul structurii de audit public intern este un aspect foarte important, din următoarele considerente:

- art. 2 lit.(f) din Legea nr. 672/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare specifică faptul că o structură de audit public intern poate fi înființată cu minim 2 posturi cu normă întreagă. Prin urmare orice structură de audit public intern ar trebui să respecte această prevedere legală, având alocate minim 2 posturi de auditor public intern cu normă întreagă.
- întreaga metodologie de audit public intern specificată în cadrul HG nr. 1086/2013, face referire la existența unei echipe de audit public intern care trebuie să includă un supervisor al misiunilor. Prin urmare orice structură de audit public intern ar trebui să respecte aceste cerințe, având nevoie de minim 2 posturi cu normă întreagă care să fie și ocupate.

La 31.12.2023, în cadrul structurii Audit Public Intern (API) există: 7 economiști, dintre care 2 sunt ingineri, iar 1 este licențiat și în profilul matematică – informatică.

Toți cei 7 salariați ai API vorbesc limba engleză, 3 dintre aceștia vorbesc și limba franceză, iar 1 vorbește și limba turcă.

Situația certificărilor deținute de auditorii interni și Inspectorul șef din cadrul API se prezintă astfel:

- - Inspectorul Șef deține certificarea internațională CISCO IT Essentials: PC hardware and software și CISCO IT Essentials II: Network operating systems.
- - un auditor intern este auditor financiar și expert evaluator de întreprinderi.
- - un auditor intern deține atestat de electrician autorizat ANRE gradul IV A+B și de diriginte de șantier autorizat ISC, domeniul rețele electrice.
- - un auditor intern este și auditor de calitate.

❖ La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica" S.A.

1. La nivelul structurii de Audit Intern din cadrul OPCOM își desfășoară activitatea un salariat cu experiență de peste 15 ani în auditul public intern (șeful structurii) precum și un salariat cu experiență începând din luna septembrie 2020 în audit public intern.

2. În cadrul filialei SMART șeful serviciului audit intern are o cu experiență în auditul public intern din 2019 , cu specializare: economist, audit financiar, limbi străine vorbite: franceză, certificări internaționale: CIA. La data de 31.12.2023 serviciul audit intern avea următoarea structură: 1 auditor intern cu experiență în auditul public intern din 2020 până în prezent, cu specializare: specialist în comunicare, audit calitate, limbi străine vorbite: engleză și franceză și 1 auditor intern cu experiență în auditul public intern din 01 aprilie 2023 până în prezent, cu specializare: economist, limbi străine vorbite: engleză și franceză.
3. În cadrul filialei Teletrans persoana de conducere are o experiență în audit intern de peste 5 ani cu studii de specialitate economice, experiență profesională în control financiar de gestiune, experiență profesională de peste 16 ani în management financiar - contabil, experiență vastă în managementul financiar al proiectelor de infrastructura cu finanțare europeană. Este vorbitor de limba engleză. Personalul de execuție are o experiență în audit intern de până la 3 ani, cu studii de specialitate juridice și experiență profesională în achiziții publice, control intern managerial, și totodată experiență profesională de peste 15 ani în domeniul juridic, vorbitor de limba engleză.

I.4. Asigurarea perfecționării profesionale continue

❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

Gradul de participare la pregătire profesională este de 100%. Numărul mediu de zile de pregătire profesională pentru fiecare auditor public intern este de 15 zile fiind realizate astfel:

- 0 zile prin cursuri de pregătire;
- 105 zile prin studiu individual;
- 0 zile prin alte forme de pregătire.

Se constată că datorită studiului individual al fiecărui auditor intern, cerința minimă de pregătire profesională prevăzută de legislația în domeniu³ (15 zile pe an) a fost îndeplinită.

❖ La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica" S.A.

1. La nivelul OPCOM, gradul de participare la pregătire profesională este de 100 %. Numărul mediu de zile de pregătire profesională efectuate în anul de raportare a fost de 15 zile/persoană, fiind realizate atât de personalul de execuție cât și cel de conducere. Nu au fost întâmpinate problemele, în cursul anului de raportare, cu privire la realizarea numărului minim de zile de pregătire prevăzute de cadrul de reglementare.

³ În vederea asigurării pregătirii profesionale continue a fiecărui auditor, pentru menținerea și dezvoltarea competenței acestuia, cadrul legislativ prevede obligativitatea efectuării unui minim de 15 zile/an pentru perfecționarea profesională. Identificarea nevoilor de instruire s-a efectuat în corelație cu necesitățile de competențe pentru a asigura realizarea obiectivelor misiunilor cuprinse în planul de audit și în acord cu modificările legislative, în domeniul auditului și al domeniilor ce intră în sfera auditului intern.

2. La nivelul SMART, gradul de participare la pregătirea profesională este de 100%. Pe parcursul anului 2023, ținând cont de nevoile de instruire existente, temele principale pentru perfecționarea profesională au fost: perfecționarea în auditul intern, controlul intern managerial, managementul riscurilor, financiar contabilitate, legislație privind implementarea sistemului național anticorupție. Pregătirea profesională la nivelul serviciului audit intern s-a realizat prin 135 zile prin cursuri de pregătire și prin 45 de zile (15 zile de persoană) de studiu individual asupra cadrului legal și procedural al domeniilor auditate, studierea diferitelor publicații de specialitate și a legislației în domeniu.
3. La nivelul „Teletrans”, gradul de participare la pregătirea profesională este de 100%. Problemele întâmpinate în cursul anului de raportare cu privire la realizarea numărului minim de zile de pregătire prevăzute de cadrul de reglementare au fost următoarele: din cauza situației financiare a societății existentă în anul 2023, pregătirea profesională s-a efectuat prin studiu individual efectuat de fiecare salariat CAI în domeniul auditului intern.

I.5. Analiza caracterului adecvat al dimensiunii compartimentului de audit public intern

Din interpretarea cumulată a articolelor de lege⁴, rezultă faptul că sfera auditabilă trebuie acoperită integral într-un interval de trei ani, în funcție de riscurile asociate activităților. Astfel, structura de audit public intern este organizată astfel încât dispune de resursele necesare în vederea auditării, într-un interval de trei ani, pe bază de analiză de risc, a tuturor activităților derulate de companie. În concordanță cu reglementările aplicabile, structura de audit public intern este dimensionată (număr de auditori, pe baza volumului de activitate și a mărimii riscurilor asociate), astfel încât asigură auditarea activităților cuprinse în sfera auditului public intern.

❖ La nivelul CNTEE „Transelectrica” S.A.

Luând în considerare resursa de personal existentă, respectiv un număr de șase posturi existente și ocupate, gradul de acoperire al sferei auditabile în patru ani este de 54,5%. În vederea respectării prevederilor legale și acoperirea integrală (100%) a sferei auditabile într-o perioadă de trei ani, structura de audit public intern ar avea nevoie de un număr total de 11 posturi de auditori publici interni ocupate.

❖ La nivelul filialelor⁵ CNTEE „Transelectrica” S.A.

1. OPCOM – un număr de posturi ocupate care exercită activitate de audit public intern, gradul de acoperire al sferei auditabile este de 100 %.
2. SMART – un număr de 3 posturi ocupate, gradul de acoperire al sferei auditabile în 4 ani este de 100%.
3. TELETRANS – un număr de 1 post de conducere și 1 post de execuție, gradul de acoperire al sferei auditabile în 4 ani este de 100%.

I.5. Planificarea activității de audit intern derulată în anul de raportare

În ceea ce privește funcția de audit public intern, activitatea de planificare se realizează multianual, pe o perioadă de 4 ani, dar și anual. Calculul și repartizarea resurselor se realizează doar pe orizontul de timp mai scurt (1 an).

⁴ Potrivit art. 3 alin. (2) din Legea nr. 672/2002, sfera auditului public intern cuprinde toate activitățile desfășurate în cadrul entităților publice pentru îndeplinirea obiectivelor acestora, inclusiv evaluarea sistemului de control managerial. Conform prevederilor art. 15 alin. (1) din Legea nr. 672/2002, auditul public intern se exercită asupra tuturor activităților desfășurate într-o entitate publică, inclusiv asupra activităților entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea altor entități publice. Conform prevederilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 672/2002, structura de audit public intern auditează, cel puțin o dată la 3 ani, fără a se limita la acestea, următoarele:

- a. activitățile financiare sau cu implicații financiare desfășurate de entitatea publică din momentul constituirii angajamentelor până la utilizarea fondurilor de către beneficiarii finali, inclusiv a fondurilor provenite din finanțare externă;
- b. plățile asumate prin angajamente bugetare și legale, inclusiv din fondurile comunitare;
- c. administrarea patrimoniului, precum și vânzarea, gajarea, concesiunea sau închirierea de bunuri din domeniul privat al statului ori al unităților administrativ-teritoriale;
- d. concesiunea sau închirierea de bunuri din domeniul public al statului ori al unităților administrativ-teritoriale;
- e. constituirea veniturilor publice, respectiv modul de autorizare și stabilire a titlurilor de creanță, precum și a facilităților acordate la încasarea acestora;
- f. alocarea creditelor bugetare;
- g. sistemul contabil și fiabilitatea acestuia;
- h. sistemul de luare a deciziilor;
- i. sistemele de conducere și control, precum și riscurile asociate unor astfel de sisteme;
- j. sistemele informatice.

⁵ În vederea respectării prevederilor legale și acoperirea integrală (100%) a sferei auditabile într-o perioadă de trei ani, structura de audit intern are nevoie de un număr total de 2 posturi de auditori interni ocupate (1 auditor intern – șef serviciu și 1 auditor intern- post de execuție).

Planificarea are la bază evaluarea riscurilor aferente activităților derulate în cadrul Companiei și prioritizarea acestor activități în funcție de scorul de risc. Acest scor de risc este cel ce va determina momentul în care respectiva activitate va fi auditată de către structura de audit public intern. Având în vedere faptul că riscurile asociate activităților sunt generate de mediul economic și social în care activitatea este derulată, apare necesitatea ca riscurile să fie reevaluate periodic, pentru a fi urmărite în dinamica lor. În acest context, planul multianual de audit public intern trebuie actualizat anual, iar acest lucru trebuie să stea la baza elaborării planului anual de audit public intern. De asemenea, pentru realizarea unei analize de risc fundamentate dar și pentru a reduce gradul de subiectivitate al analizei de risc, considerăm necesar utilizarea unor criterii de analiză a riscurilor bine definite, cu explicarea modalității efective de realizare a analizei de risc și de stabilire a punctajului scorului de risc.

❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

Pentru perioada 2017 – 2023 a fost elaborat și aprobat Planul multianual de audit public intern al CNTEE "Transelectrica" SA. Planul multianual de audit public intern nu a fost actualizat, se va propune conducerii Companiei un nou Plan multianual în cursul anului 2024.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 672/2002 republicată, cu modificările și completările ulterioare, auditul public intern se exercită asupra tuturor activităților desfășurate într-o entitate, inclusiv asupra activităților entităților subordonate. Ca urmare a acestui fapt, auditorii interni existenți în cadrul API își exercită activitatea de audit public intern asupra structurilor organizaționale din Executivul Companiei, a celor opt Sucursale Teritoriale de Transport și a filialelor unde nu există structură internă de audit. Auditul în filialele OPCOM, SMART și TELETRANS se efectuează prin structura proprie, ulterior personalul API din CNTEE Transelectrica SA efectuează evaluarea acestora.

Având în vedere numărul foarte mare și diversitatea activităților desfășurate în cadrul Companiei, comparativ cu resursele umane ale structurii API și calendarul anual disponibil pentru misiunile de audit public intern, precum și de necesitatea efectuării unor misiuni de evaluare în filiale, planul multianual a fost întocmit pentru o perioadă de șapte ani.

Pentru defalcarea pe ani a activităților auditate s-a realizat o ierarhizare a entităților organizaționale, în funcție de importanța și aportul lor în atingerea obiectivelor principale de activitate ale CNTEE "Transelectrica" SA. În cadrul fiecărei structuri s-a procedat la o identificare și ierarhizare a activităților desfășurate, în baza regulamentelor de organizare și funcționare de detaliu și a interviurilor cu conducerea entităților respective. Ierarhizarea a ținut cont și de analiza și evaluarea riscurilor asociate fiecărei activități. Împărțirea pe ani a acestor activități s-a făcut în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit și bunele practici stabilite în acest domeniu, având în vedere pe cât posibil și o distribuție echilibrată. Astfel, în fiecare an vor fi auditate cu preponderență activități cu risc mare, dar și cele cu risc mediu și mic.

Criteriile de analiză de risc utilizate în cadrul planificării anuale și multianuale sunt următoarele:

- ✓ probabilitatea de apariție a riscului;
- ✓ gravitatea consecințelor evenimentului (nivelul impactului).

La nivelul CNTEE Transelectrica SA, a fost elaborată procedura operațională „Audit Public Intern” care reglementează modul în care se face planificarea multianuală și anuală. Această planificare se realizează ținând cont de structurile din cadrul entității.

❖ La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica" S.A.

1. OPCOM – Pentru realizarea planificării multianuale au fost dezvoltate criterii specifice. În acest sens criteriile de analiză de risc utilizate în cadrul procesului de planificare s-au avut în vedere următoarele elemente:

- ✓ ponderea riscurilor identificate pentru activitate la nivel de structură;
- ✓ grad acoperire a activităților cu proceduri;
- ✓ modificări metodologice urmare a schimbărilor legislative;
- ✓ ponderea numărului de măsuri de implementat pentru riscurile ce necesită tratare/atenuare.

La nivelul OPCOM SA a fost elaborată o procedură operațională referitoare la activitatea de planificare multianuală și anuală, iar această planificare se realizează ținând cont de structurile, procesele, activitățile, proiectele și operațiunile din cadrul societății. În luna noiembrie 2022, a fost elaborat proiectul planului multianual de audit public intern pentru perioada 2023 – 2025, precum și proiectul planului anual pentru anul 2023 la nivelul OPCOM SA.

2. SMART – În acord cu legislația incidentă, există Planul multianual de audit intern aferent perioadei 2023-2025.

Planificarea s-a realizat pe o perioadă de 3 ani (2023, 2024 și 2025) și cuprinde misiunile privind auditarea activităților, structurilor, proceselor, proiectelor și operațiunilor desfășurate în societate. Selectarea misiunilor de audit intern s-a făcut în funcție de evaluarea riscului asociat diferitelor activități și operațiuni, având în vedere periodicitatea în auditare o dată la 4 ani, tipurile de audit și resursele de audit disponibile.

Elaborarea planului multianual de audit intern s-a realizat prin parcurgerea următoarelor etape:

- 1) identificarea activităților desfășurate în cadrul societății și cuprinse în sfera auditului intern;
- 2) stabilirea criteriilor de analiză a riscurilor;
- 3) determinarea punctajului total al riscului pe fiecare activitate și ierarhizarea acestora;
- 4) stabilirea modului de repartizare a misiunilor de audit intern pe ani;
- 5) întocmirea planului de audit multianual.

Operațiunile de la punctele 1) – 3) s-au realizat prin întocmirea Anexei "Identificarea activităților, determinarea punctajului total al riscurilor și ierarhizarea acestora pentru planul multianual 2023-2025".

Planul anual de audit intern pe anul 2023 a cuprins 4 misiuni de asigurare.

3. TELETRANS – În acest sens au fost stabilite criteriile de analiză de risc utilizate în cadrul planificării anuale și multianuale după cum urmează:
 - ✓ Aprecierea controlului intern;
 - ✓ Aprecierea cantitativă;
 - ✓ Aprecierea calitativă;
 - ✓ Modificări legislative.

La nivelul Teletrans, activitatea de planificare multianuală și anuală este cuprinsă în procedura operațională de audit intern, iar această planificare se realizează ținând cont de structurile din cadrul entității. Activitatea Compartimentului de Audit Intern din cadrul filialei se desfășoară pe baza Planului anual de audit intern. Planul de audit public intern pentru 2023 este fundamentat în baza:

- ✓ Planului multianual de audit intern 2023 – 2025, fundamentat pe baza analizei riscurilor și previziunilor privind dezvoltarea/ menținerea activității filialei;
- ✓ Impactul modificărilor din mediul intern și extern în care evoluează filiala.;
- ✓ Fondului de timp disponibil;
- ✓ Resurselor umane implicate.

În cadrul Planului anual aferent anului 2023 s-au stabilit un număr de 4 misiuni de asigurare, , respectiv:

- ✓ Evaluarea sistemului de prevenire a corupției;
- ✓ Auditarea activității juridice;
- ✓ Auditarea activității de achiziții și investiții;
- ✓ Evaluarea sistemului IT.

I.6. Realizarea misiunilor de audit intern

I.6.1. Realizarea misiunilor de asigurare

❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

În anul 2023 au fost realizate un număr de 20 misiuni de asigurare. Luând în considerare că în cadrul unei misiuni de asigurare se pot aborda mai multe domenii, s-a constatat că în cadrul:

- ✓ nici unei misiuni de asigurare nu s-a abordat domeniul bugetar;
- ✓ a 5 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul financiar-contabil;
- ✓ nici unei misiuni de asigurare nu s-a abordat domeniul achizițiilor publice;
- ✓ a 4 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul resurselor umane;
- ✓ nici unei misiuni de asigurare nu s-a abordat domeniul IT;
- ✓ nici unei misiuni de asigurare nu s-a abordat domeniul juridic;
- ✓ nici unei misiuni de asigurare nu s-a abordat domeniul fondurilor comunitare;
- ✓ a 10 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul funcțiilor specifice entității;

- ✓ nici unei misiuni de asigurare nu s-a abordat domeniul SCM/SCIM;
- ✓ 1 misiuni de asigurare s-au abordat alte domenii.

În cadrul misiunilor de audit public intern derulate în cursul anului 2023 nu au fost constatate iregularități. În cadrul misiunilor de audit public intern derulate în cursul anului 2023 nu au fost constatate recomandări neînsușite⁶.

Referitor la urmărirea implementării recomandărilor, această activitate se referă la recomandările formulate de către structura de audit public intern în cadrul misiunilor de asigurare anterioare și pentru care structura de audit public intern are obligația urmăririi modului de implementare. În acest context, în cursul anului 2023 au fost urmărite un număr de 59 recomandări, cu următoarele rezultate:

- ✓ 21 recomandări implementate, din care:
 - 18 recomandări implementate în termenul stabilit;
 - 3 recomandări implementate după termenul stabilit;
- ✓ 3 recomandări parțial implementate (în curs de implementare), din care:
 - 2 recomandări pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit;
 - 1 recomandări cu termenul de implementare depășit;
- ✓ 35 recomandări neimplementate, din care:
 - 35 recomandări pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit;
 - 0 recomandări cu termenul de implementare depășit.

Domeniul	Număr de recomandări implementate		Număr de recomandări parțial implementate		Număr de recomandări neimplementate	
	în termenul stabilit	după termenul stabilit	pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit	pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit
Bugetar	-	-	-	-	-	-
Financiar-contabil	4	-	-	-	10	-
Achizițiilor publice	-	-	-	-	-	-
Resurse umane	7	-	-	-	2	-
Tehnologia informației	-	-	-	-	-	-
Juridic	-	-	-	-	-	-
Fonduri comunitare	-	-	-	-	-	-
Funcțiile specifice entității	6	3	2	1	21	0
SCM/SCIM	-	-	-	-	-	0
Alte domenii	1	-	-	-	2	0
TOTAL 1	18	3	2	1	35	0
TOTAL 2	21		3		35	

❖ La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica" S.A.

La nivelul entităților subordonate CNTEE Transelectrica SA în anul 2023 au fost realizate un număr de 12 misiuni de asigurare. Având în vedere faptul că în cadrul unei misiuni de asigurare se pot aborda mai multe domenii, s-a constatat că în cadrul:

- ✓ a nici unei misiuni de asigurare nu s-a abordat domeniul bugetar;
- ✓ 4 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul financiar-contabil;
- ✓ 1 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul achizițiilor publice;
- ✓ a nici unei misiuni de asigurare nu s-a abordat domeniul resurselor umane;
- ✓ 1 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul IT;
- ✓ 1 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul juridic;
- ✓ a niciunei misiuni de asigurare nu s-a abordat domeniul fondurilor comunitare;

⁶ Recomandările neînsușite sunt recomandările care au fost incluse în raportul final de audit public intern, dar pentru care conducătorul entității publice nu și-a dat avizul în conformitate cu prevederile punctului 6.6.6. din HG nr. 1086/2013, menționând în mod expres acest lucru. În conformitate cu legislația aplicabilă în vigoare, aceste recomandări trebuie aduse la cunoștința UCAAPI, împreună cu consecințele neimplementării lor.

- ✓ 2 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul funcțiilor specifice entității;
- ✓ a nici unei misiuni de asigurare nu s-a abordat domeniul SCM/SCIM;
- ✓ 3 misiuni de asigurare s-au abordat alte domenii.

În cadrul misiunilor de audit public intern derulate în cursul anului 2023, la nivelul entităților subordonate nu au fost constatate irregularități.

Referitor la urmărirea implementării recomandărilor, această activitate se referă la recomandările realizate de către structura de audit intern în cadrul misiunilor de asigurare din anii anteriori, și pentru care structura de audit public intern are obligația urmăririi modului de implementare. În acest context, în cursul anului 2023 au fost urmărite un număr de 125 recomandări, cu următoarele rezultate:

- ✓ **34** recomandări implementate, din care:
 - 34 recomandări implementate în termenul stabilit;
 - 0 recomandări implementate după termenul stabilit;
- ✓ **54** recomandări parțial implementate (în curs de implementare), din care:
 - 54 recomandări pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit;
 - 0 recomandări cu termenul de implementare depășit;
- ✓ **37** recomandări neimplementate, din care:
 - 37 recomandări pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit;
 - 0 recomandări cu termenul de implementare depășit.

Domeniul	Număr de recomandări implementate la nivelul tuturor entităților subordonate		Număr de recomandări parțial implementate la nivelul tuturor entităților subordonate		Număr de recomandări neimplementate la nivelul tuturor entităților subordonate	
	în termenul stabilit	după termenul stabilit	pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit	pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit
Bugetar	-	-	-	-	-	-
Financiar-contabil	18	-	54	-	1	-
Achizițiilor publice	3	-	-	-	2	-
Resurse umane	-	-	-	-	1	-
Tehnologia informației	-	-	-	-	3	-
Juridic	-	-	-	-	2	-
Fonduri comunitare	-	-	-	-	-	-
Funcțiile specifice entității	6	-	-	-	8	-
SCM/SCIM	1	-	-	-	8	-
Alte domenii	6	-	-	-	12	-
TOTAL 1	34	-	-	-	37	-
TOTAL 2	50		54		37	

1. OPCOM – în anul 2023 au fost realizate un număr de 4 misiuni de asigurare. Aceste misiuni de audit public intern au abordat următoarele domenii (conform metodologiei UCAAPI):
 - ✓ Domeniul bugetar, domeniul financiar-contabil, domeniul achizițiilor și investițiilor:
 - misiune de asigurare privind evaluarea activităților referitoare la domeniul economico-financiar;
 - ✓ Domeniul funcțiilor specifice societății:
 - misiune de asigurare privind evaluarea activităților necesare organizării și funcționării piețelor centralizate de energie electrică administrate;
 - misiune de asigurare privind evaluarea activităților necesare pentru funcționarea piețelor, decontării tranzacțiilor și raportarea rezultatelor;
 - ✓ Alte domenii – (sistemul de prevenire al corupției):
 - misiune de asigurare privind evaluarea sistemului de prevenire a corupției.

În cadrul misiunilor de audit public intern derulate în cursul anului 2023 nu au fost constatate iregularități și nici nu au existat recomandări neînsușite de către managementul OPCOM.

Referitor la urmărirea implementării recomandărilor, această activitate se referă la recomandările formulate de către structura de audit public intern în cadrul misiunilor de asigurare inclusiv a celor anterioare anului de referință și pentru care structura de audit public intern are obligația urmăririi modului de implementare. În acest context, menționez faptul că în cursul anului 2023 au fost emise un număr de 6 recomandări, toate cu termen de implementare în anul de raportare. Situația implementării recomandărilor emise în perioada de referință este următoarea:

Domeniul	Număr de recomandări implementate		Număr de recomandări în curs de implementare		Număr de recomandări neimplementate	
	în termenul stabilit	după termenul stabilit	pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit	pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit
Bugetar	-	-	-	-	-	-
Financiar-contabil	-	-	-	-	-	-
Achizițiilor publice	-	-	-	-	-	-
Resurse umane	-	-	-	-	-	-
Tehnologia informației	-	-	-	-	-	-
Juridic	-	-	-	-	-	-
Fonduri comunitare	-	-	-	-	-	-
Funcțiile specifice entității	4	-	-	-	-	-
SCM/SCIM	-	-	-	-	-	-
Alte domenii	2	-	-	-	-	-
TOTAL 1	6	-	-	-	-	-
TOTAL 2	6		-		-	

2. SMART

La nivelul SMART SA în anul 2023 au fost realizate un număr de 4 misiuni de asigurare. Având în vedere faptul că în cadrul unei misiuni de asigurare se pot aborda mai multe domenii, s-a constatat că în cadrul a:

- ✓ 3 misiuni de regularitate s-a abordat domeniul financiar-contabil;
- ✓ 0 misiuni de regularitate s-a abordat domeniul resurse umane;
- ✓ 0 misiuni de regularitate s-a abordat domeniul juridic;
- ✓ 1 misiuni ad-hoc s-au abordat alte domenii.

În cadrul misiunilor de audit intern derulate în cursul anului 2023 nu au fost constatate iregularități. Toate recomandările au fost însușite. Referitor la urmărirea implementării recomandărilor din anii anteriori, respectiv 2021, au fost:

- ✓ 7 recomandări implementate, din care:
 - 7 recomandări implementate în termenul stabilit.
- ✓ 4 recomandări parțial implementate (în curs de implementare), din care:
 - 0 recomandări pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit;
 - 4 recomandări pentru care termenul de implementare nou agreeat nu a fost depășit.

Aferent anului 2022 au fost urmărite un număr de 36 recomandări, cu următoarele rezultate:

- ✓ 2 recomandări implementate, din care:
 - 2 recomandări implementate în termenul stabilit.
- ✓ 34 recomandări parțial implementate (în curs de implementare), din care:
 - 0 recomandări pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit;
 - 34 recomandări pentru care termenul de implementare nou agreeat nu a fost depășit.

În cursul anului 2023 au fost urmărite un număr de 19 recomandări, cu următoarele rezultate:

- ✓ 3 recomandări implementate, din care:
 - 3 recomandări implementate în termenul stabilit;

- ✓ 16 recomandări parțial implementate (în curs de implementare), din care:
 - 12 recomandări pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit;
 - 4 recomandări pentru care termenul de implementare nou agreeat nu a fost depășit.

Domeniul	Număr de recomandări implementate		Număr de recomandări parțial implementate		Număr de recomandări neimplementate	
	în termenul stabilit	după termenul stabilit	pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit	pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit
Bugetar	-	-	-	-	-	*
Financiar-contabil	12	-	54	-	-	-
Achizițiilor publice	-	-	-	-	-	-
Resurse umane	-	-	-	-	-	-
Tehnologia informației	-	-	-	-	-	-
Juridic	-	-	-	-	-	-
Fonduri comunitare	-	-	-	-	-	-
Funcțiile specifice entității	-	-	-	-	-	-
SCM/SCIM	-	-	-	-	-	-
Alte domenii	-	-	-	-	-	-
TOTAL 1	12	-	54	-	-	-
TOTAL 2	12		54		*	

3. TELETRANS – în anul 2023 au fost realizate un număr de 4 misiuni de asigurare. Luând în considerare că în cadrul unei misiuni de asigurare se pot aborda mai multe domenii, s-a constatat că în cadrul a:

- ✓ 0 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul bugetar;
- ✓ 0 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul financiar-contabil;
- ✓ 1 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul achizițiilor publice;
- ✓ 0 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul resurselor umane;
- ✓ 1 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul IT;
- ✓ 1 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul juridic;
- ✓ 0 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul fondurilor comunitare;
- ✓ 0 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul funcțiilor specifice entității.
- ✓ 0 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul SCM/SCIM;
- ✓ 1 misiune de asigurare s-a abordat domeniul prevenirii corupției;
- ✓ 0 misiuni de asigurare s-au abordat alte domenii.

În cadrul misiunilor de audit intern derulate în cursul anului 2023 nu au fost constatate iregularități. Nu a existat cazul formulării de recomandări neînsușite de conducerea filialei.

Referitor la urmărirea implementării recomandărilor, în cursul anului 2023 au fost urmărite un număr de 53 recomandări cu următoarele rezultate:

- ✓ 16 recomandări implementate, din care:
 - 16 recomandări implementate în termenul stabilit;
 - 0 recomandări implementate după termenul stabilit;
- ✓ 0 recomandări parțial implementate (în curs de implementare), din care:
 - 0 recomandări pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit;
 - 0 recomandări cu termenul de implementare depășit;
- ✓ 37 recomandări neimplementate, din care:
 - 37 recomandări pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit;
 - 0 recomandări cu termenul de implementare depășit.

Obiectivul urmăririi recomandărilor este atât asigurarea că recomandările prezentate în raportul de audit intern se implementează întocmai la termenele stabilite și în mod eficace, cât și evaluarea consecințelor în cazul neaplicării acestora.

După transmiterea Planului de acțiune pentru implementarea recomandărilor a structurii auditate, auditorii interni verifică implementarea recomandărilor la termenele stabilite, actualizând Fișa de urmărire a implementării recomandărilor, corespunzător informărilor structurii auditate sau prin verificările efectuate. Concretizarea acestei acțiuni presupune întocmirea unui raport semestrial privind stadiul de implementare a recomandărilor elaborate în rapoartele de audit intern.

Domeniul	Număr de recomandări implementate		Număr de recomandări parțial implementate		Număr de recomandări neimplementate	
	în termenul stabilit	după termenul stabilit	pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit	pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit
Bugetar	-	-	-	-	-	-
Financiar-contabil	6	-	-	-	1	-
Achizițiilor publice	3	-	-	-	2	-
Resurse umane	-	-	-	-	1	-
Tehnologia informației	-	-	-	-	3	-
Juridic	-	-	-	-	2	-
Fonduri comunitare	-	-	-	-	-	-
Funcțiile specifice entității	2	-	-	-	8	-
SCM/SCIM	1	-	-	-	8	-
Alte domenii	4	-	-	-	12	-
TOTAL 1	16	0	0	0	37	0
TOTAL 2	16		0		37	

I.6.2. Realizarea misiunilor de consiliere în anul 2023

❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

În anul 2023 nu au fost efectuate misiuni de consiliere formalizate. Cu toate acestea, structura Audit Public Intern a acordat consiliere pe tot parcursul anului, celor care au solicitat aceasta. Astfel, pe parcursul misiunilor efectuate s-au acordat lămuriri cu privire la diverse prevederi legale și/sau de procedurile operaționale în vigoare. De asemenea, s-a răspuns cu promptitudine diverselor solicitări de clarificări din partea filialelor, sau a entităților organizatorice din cadrul Companiei.

❖ La nivelul filialelor CNTEE Transelectrica S.A.

1. OPCOM – nu au fost efectuate misiuni de consiliere formalizate.
2. SMART – nu au fost efectuate misiuni de consiliere formalizate.
3. TELETRANS - nu au fost efectuate misiuni de consiliere formalizate.

I.6.3. Realizarea misiunilor de evaluare a activității de audit intern

❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

În anul 2023 au fost realizate două misiuni de evaluare. Au fost supuse evaluării, activitățile de audit public intern ale filialelor: SMART și OPCOM.

❖ La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica" S.A.

Nu a fost cazul.

I.7. Concluzii

I.7.1. Concluzii privind activitatea de audit public intern desfășurată la nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

Auditul public intern prin activitățile pe care le desfășoară adaugă valoare atât prin evaluarea sistemului de control intern și analiza riscurilor asociate activităților auditabile, cât și prin recomandările cuprinse în raportul întocmit și transmise în scopul asigurării atingerii obiectivelor Companiei. Aceste recomandări au determinat structurile auditate să-și perfecționeze activitățile și să-și îmbunătățească sistemul de control intern, astfel că de la un audit la altul s-au remarcat progrese semnificative. Activitățile de monitorizare sunt orientate spre plusvaloarea creată de auditul public intern în sprijinirea

îndeplinirii obiectivelor Companiei. Având în vedere implicarea personalului structurilor auditate și a conducătorilor acestora în acțiunile de implementare a recomandărilor emise, se poate spune că auditul public intern a sprijinit personalul prin revizuirea modului de lucru și aplicarea prevederilor legale, organizarea mai bună a activității și colaborarea permanentă în eficientizarea lucrărilor efectuate.

Implementarea recomandărilor făcute în cursul tuturor misiunilor de audit public intern desfășurate pe parcursul anului 2023 a vizat și a condus la:

- ❖ cunoașterea și aplicarea mai eficientă a legislației, procedurilor și instrucțiunilor aferente activităților auditate;
- ❖ identificarea și corectarea deficiențelor sancționabile de către organele de control extern;
- ❖ eliminarea aspectelor negative din activitățile auditate în vederea diminuării condițiilor de apariție a riscurilor;
- ❖ o atenție mai mare la aplicarea reglementărilor în vigoare referitoare la administrarea și gestionarea imobilizărilor aflate în patrimoniul entităților auditate;
- ❖ îmbunătățirea modului de lucru referitor la inițierea și derularea procedurilor de achiziție publică din cadrul Companiei;
- ❖ îmbunătățirea modului de lucru referitor la justificarea cheltuielilor salariaților aflați în deplasare în țară sau străinătate;
- ❖ o atenție mai mare la respectarea reglementărilor în vigoare referitoare la derularea inventarierii anuale a patrimoniului Companiei;
- ❖ îmbunătățirea modului de lucru referitor la urmărirea clauzelor contractuale de către responsabilii de contracte și atitudinii acestora în cazul nerespectării acestor clauze de către partenerii de contract;
- ❖ creșterea comunicării între entitățile Companiei;
- ❖ îmbunătățirea sistemului de control intern aferent entităților și activităților auditate.

I.7.2. Concluzii aferente activității de audit public intern desfășurată în cadru filialelor Companiei

OPCOM	Structura de audit intern a fost funcțională; sunt încadrate două persoane, cu normă întreagă, conform prevederilor legale în vigoare. Activitățile desfășurate la nivelul structurii responsabile cu auditul public intern sunt procedurate și sunt conforme cu metodologia auditului public intern. De asemenea, sunt aplicate Normele specifice de activitate și Carta auditului intern, documente avizate de entitatea ierarhic superioară, și aprobate de directorul general al OPCOM. Este pus în aplicare Programul de asigurare și îmbunătățire a calității (PAIC). Activitatea desfășurată în anul 2023 în cadrul structurii responsabile cu auditul public intern a fost planificată, conform prevederilor legale. Planul anual de audit public intern pentru anul 2023 a fost realizat în totalitate. Misiunile de audit public intern planificate au fost finalizate în termenele stabilite conform planului anual de activitate aprobat. În activitatea de audit intern personalul structurii de audit a avut în vedere alinierea între principalele riscuri cu care se confruntă structurile auditate și nivelul de efort pe care auditul intern îl depune față de posibilele vulnerabilități care pot influența atingerea obiectivelor acestora. La nivelul structurii de audit a fost realizat numărului minim de zile de pregătire prevăzute de cadrul de reglementare, respectiv 15 zile de autoinstruire. Această formă de pregătire profesională a fost formalizată prin emiterea fișelor de instruire și care se regăsesc în cadrul Biroului Audit Intern.
SMART	Activitatea de audit intern a contribuit la adaugarea de valoare în cadrul filialei, prin recomandările formulate prin intermediul misiunilor desfășurate. Aceste recomandări au determinat structurile auditate să-și perfecționeze activitățile, să-și îmbunătățească comunicarea internă și sistemul de control intern managerial. Astfel că de la un audit la altul s-au remarcat progrese și creșteri ale gradului de revizuire a procedurilor și normelor interne la ultimele modificări legislative cu adaptare și aplicabilitate practică. Atât în opinia auditorului cât și a conducerii filialei s-a apreciat îmbunătățirea calității controlului intern promovând realizarea obiectivelor acesteia, intensificând controlul, protejând activele filialei și recomandând îmbunătățiri pe baza analizei de risc și a unei abordări sistematice.

TELETRANS	Prin misiunile derulate de structura de audit din cadrul filialei s-a urmărit formularea de recomandări pentru înlăturarea disfuncționalităților și îmbunătățirea activităților entităților auditate, astfel încât eficiența acestora să crească, fapt care va contribui în final la atingerea obiectivelor stabilite de societate. Conștientizarea managementului privind necesitatea consolidării auditului intern s-a concretizat prin aprobarea fără obiecțiuni a rapoartelor misiunilor de audit intern derulate pe parcursul anului 2023.
-----------	--

I.8. Propuneri pentru îmbunătățirea activității de audit public intern

Transelectrica

- Asigurarea cu personal înalt calificat în vederea auditării tuturor activităților desfășurate în Companie, așa cum impune Legea 672/2002 privind auditul public intern;
- Asigurarea unui nivel de salarizare al auditorilor interni corespunzător ierarhiei acestei funcții în cadrul sistemului de salarizare al Companiei;
- Efectuarea unor întâlniri sau discuții periodice a auditorilor interni cu top-managementul Companiei, de natură să clarifice operativ anumite probleme apărute precum și așteptările managementului de top referitoare la activitatea de audit public intern;
- Creșterea permanentă a calității profesionale a resursei umane. Pe cale de consecință, se va avea în vedere pregătirea profesională pentru personalul API, atât prin participarea la cursuri de perfecționare profesională, cât și prin autoinstruire, prin parcurgerea unor tematici adecvate nivelului profesional;
- Reafirmarea, în cadrul întâlnirilor de lucru ale managementului de linie din cadrul Companiei, a funcției și rolului auditului intern în realizarea obiectivelor top managementului..

OPCOM

- Conform celor menționate la capitolele anterioare, principala acțiune de îmbunătățire a activității auditului public intern la nivelul filialei se referă la creșterea calității profesionale a resursei umane.
- Pe cale de consecință, în anul 2024 se va avea în vedere pregătirea profesională pentru personalul structurii de audit Intern, atât prin participarea la cursuri acreditate în domeniul auditului public intern, cât și prin autoinstruire, prin parcurgerea unor tematici adecvate nivelului profesional, aprobate de șeful Biroului Audit Intern, conform Programului de asigurare și îmbunătățire a calității (PAIC).

SMART

- Îmbunătățirea activităților de audit intern se va baza pe perfecționarea activității prin programe de pregătire profesională complexe pe domenii concrete ale activității economice și forme de organizare, precum și o strânsă colaborare cu structura de Audit Intern din cadrul Transelectrica

TELETRANS

- Menținerea unei pregătiri profesionale adecvate a auditorilor interni, ceea ce presupune participarea la cursuri de pregătire profesională susținute de către specialiști din domeniu.
- Perfecționarea activității de audit intern vizează conținutul cadrului procedural, precum și dezvoltarea unei colaborări profesionale permanente, din punct de vedere metodologic și îndrumare, între auditorii interni de la nivelul Teletrans și auditorii Transelectrica

II. Raport privind procesul de gestionare a riscurilor și monitorizarea performanțelor la nivelul CNTEE „Transelectrica” S.A. în anul 2021

II.1. Cadrul organizațional al managementului riscului

În conformitate cu legislația în vigoare, respectiv *Ordinul SGG nr. 600/2018 privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice*, în cadrul CNTEE “Transelectrica” S.A., în anul 2023 s-a consolidat cadrul de organizare și de funcționare necesar pentru implementarea și dezvoltarea sistemului de control managerial intern, având la bază:

- ✓ Procedura internă: Managementul Riscului, Ediția 1, Revizia 1;
- ✓ Componenta, atribuțiile și responsabilitățile Echipei de Management al Riscurilor la nivelul Companiei (EMRC); În cadrul Echipei este constituit Grupul de Management și Control al Riscurilor (GMCR); Președinte al Echipei de Management al Riscurilor la nivelul Companiei este inspectorul șef adjunct Managementul Riscului din cadrul Departamentului Infrastructuri Critice; Pentru asigurarea unui management eficient al riscurilor la toate nivelurile Companiei, conducătorii entităților organizatorice din Companie (unități, direcții, departamente, unități teritoriale de transport) au desemnat la nivelul acestora un responsabil cu riscurile, care este membru în Echipa de Management al Riscurilor la nivelul Companiei (EMRC);

- ✓ *Regulamentul de Organizare și Funcționare al Comisiei de monitorizare a controlului intern/managerial al Companiei;*
- ✓ *Componența Secretariatul Tehnic al Comisiei de monitorizare pentru implementarea Sistemului de Control Intern/Managerial (CM SCIM) în cadrul Companiei.*

Comisia de monitorizare a controlului managerial coordonează procesul de actualizare a obiectivelor generale și specifice a activităților procedurale, a procesului de gestionare a riscurilor, a sistemului de monitorizare a performanțelor, a situației procedurilor și a sistemului de monitorizare și de raportare către conducerea Companiei. Riscurile aferente activităților se identifică și se evaluează la nivelul fiecărei entități organizatorice din Companie (direcție, departament, sucursala teritorială de transport), în conformitate cu elementele din *Registrul riscurilor*; riscurile semnificative (riscuri majore, reprezentative care pot afecta capacitatea entității de a-și atinge obiectivele) se centralizează la nivelul Direcției Management Integrat – Management riscuri în *Registrul riscurilor la nivel de Companie*. Comisia de monitorizare analizează și prioritizează riscurile semnificative care pot afecta atingerea obiectivelor Companiei, prin stabilirea profilului de risc și a limitei de toleranță la risc, anual.

Pe baza *Registrului riscurilor de la nivelul Companiei*, Președintele Echipei de Management al Riscurilor propune profilul de risc⁷ și limita de toleranță la risc⁸, care sunt analizate și avizate de către Comisia de monitorizare și aprobate de către Directoratul Companiei. Împreună cu *Registrul riscurilor*, conducătorii entităților organizatorice⁹ din Companie transmit măsurile de control pentru riscurile semnificative Președintelui Echipei de Management al Riscurilor la nivelul Companiei, care elaborează anual *Planul de implementare a măsurilor de control pentru riscurile semnificative la nivelul Companiei*. *Planul* este analizat de Comisia de monitorizare și aprobat de către Directoratul Companiei.

Secretariatul tehnic al Comisiei de monitorizare transmite Planul de măsuri aprobat responsabililor cu gestionarea riscurilor semnificative, în vederea implementării. Pe baza *raportărilor anuale* privind desfășurarea procesului de gestionare a riscurilor și monitorizarea performanțelor la nivel de entitate organizatorică (raportări transmise de conducătorii entităților organizatorice), Președintele Echipei de Management al Riscurilor înaintează o informare către conducerea executivă a Companiei cu privire la desfășurarea procesului de gestionare a riscurilor și monitorizarea performanțelor la nivelul Companiei ce cuprinde o analiză a riscurilor identificate și gestionate în cadrul Transelectrica.

În cadrul Transelectrica riscurile care ar putea avea un impact substanțial asupra realizării / îndeplinirii obiectivelor Companiei sunt gestionate în conformitate cu procedurile operaționale specifice activităților curente cât și a procedurii specifice *Managementului riscului*. Astfel, se asigură îmbunătățirea continuă a modului de desfășurare a etapelor aferente procesului de management al riscurilor, respectiv identificarea, evaluarea, stabilirea strategiei de gestionare, monitorizarea implementării măsurilor de control și raportarea periodică, astfel:

- ✚ identificarea riscurilor în strânsă legătură cu activitățile aferente obiectivelor specifice, a căror realizare ar putea fi afectată de materializarea riscurilor; identificarea amenințărilor / vulnerabilităților prezente în cadrul activităților curente, care ar putea conduce la nerealizarea obiectivelor propuse;
- ✚ evaluarea riscurilor, prin estimarea probabilității de materializare, a impactului asupra activităților aferente îndeplinirii obiectivelor, în cazul în care acestea se materializează; ierarhizarea și prioritizarea riscurilor în funcție de toleranța la risc;
- ✚ stabilirea strategiei de gestionare a riscurilor (răspunsului la risc) prin identificarea celor mai adecvate modalități de tratare a riscurilor, inclusiv măsuri de control; analiza și gestionarea riscurilor în funcție de limita de toleranță la risc aprobată;
- ✚ monitorizarea implementării măsurilor de control și revizuirea acestora în funcție de eficacitatea rezultatelor acestora;

⁷ un tablou cuprinzând evaluarea generală documentată și prioritizată a gamei de riscuri specifice identificate, cu care se confruntă entitatea organizatorică

⁸ cantitatea de risc pe care entitatea organizatorică este pregătită să o tolereze la un moment dat

⁹ direcții, departamente, sucursale teritoriale de transport

- ✚ raportarea periodică a situației riscurilor se realizează ori de câte ori este nevoie sau cel puțin o dată pe an, respectiv dacă riscurile persistă, în funcție de apariția de riscuri noi, eficiența măsurilor de control adoptate, reevaluarea riscurilor existente etc.

Procedura furnizează personalului CNTEE „Transelectrica” SA un instrument de lucru care facilitează gestionarea riscurilor într-un mod metodic și eficient, pentru îndeplinirea obiectivelor Companiei. În baza procedurii este elaborată anual documentația privind gestionarea riscurilor ce pot afecta activitatea CNTEE „Transelectrica” SA, ce conține și descrierea modului în care sunt stabilite, implementate și monitorizate măsurile de control menite să limiteze posibilele amenințări și consecințe survenite în cazul materializării riscurilor. Fiecare entitate organizatorică are obligația de a analiza sistematic, cel puțin o dată pe an, riscurile legate de desfășurarea activităților sale și de a elabora planurile corespunzătoare în direcția limitării posibilelor consecințe ale manifestării riscurilor. Conducerea fiecărei entități organizatorice nominalizează un responsabil cu riscurile, care asigură întocmirea anuală a documentațiilor Registrul riscurilor, Planul de măsuri, Raport anual, completarea fișelor de urmărire a riscurilor ori de câte ori se consideră necesar și întocmirea formularelor de alertă la risc, la apariția unui risc nou.

În anul 2023, principalele documente privind activitatea de management al riscului pentru facilitarea realizării obiectivelor Companiei, în condiții de economicitate, eficiență, eficacitate și îndeplinirea cerințelor legale, au fost:

- ✓ *Registrul riscurilor 2023 pentru riscurile semnificative identificate în Companie;*
- ✓ *INFORMAREA privind desfășurarea procesului de gestionare a riscurilor și monitorizarea performanțelor la nivelul CNTEE „Transelectrica” S.A., în anul 2022;*
- ✓ *Prioritizarea Riscurilor Semnificative la nivel de Companie;*
- ✓ *Planul de implementare a măsurilor de control 2023 pentru riscurile semnificative la nivel de Companie;*
- ✓ *Raportările interne pentru elaborarea rapoartelor periodice anuale, întocmite în baza cerințelor legislației pieței de capital și cât și a reglementărilor ANRE.*

În acord cu reglementările interne, Președintele Echipei de management al riscurilor la nivel de Companie a inițiat elaborarea raportării anuale la nivel de Companie, solicitând șefilor entităților organizatorice, documentațiile întocmite și aprobate, la nivel de entitate organizatorică. Pe baza informațiilor primite s-au întocmit:

- ❖ *Registrul riscurilor 2024 pentru riscurile semnificative identificate în Companie;*
- ❖ *Planul de implementare a măsurilor de control 2024 asupra riscurilor semnificative la nivelul Companiei*

II.2. Analiza riscurilor aferente activităților - în anul 2023

În procesul de actualizare a Registrului riscurilor la nivel de Companie, s-a constatat menținerea expunerii la risc la nivelul anului anterior, riscurile reziduale¹⁰, față de precedentă evaluare menținându-se în general la același nivel.

Riscurile identificate în anii precedenți sunt ținute sub control corespunzător; totuși expunerile la risc aferente activităților de investiții și achiziții se mențin la nivel ridicat.

Unele riscuri au fost reformulate, în scopul unei mai bune corelări cu obiectivele Transelectrica și documentele aprobate.

II.2.1. Riscurile materializate în anul 2023:

- Proces îngreunat de achiziții ale lucrărilor din Programul de Mentenanță RET, fapt ce poate conduce la realizarea incomplete a acestuia;
- Proces îngreunat de achiziții ale lucrărilor din Programul Anual de Investiții, fapt ce poate conduce la realizarea sub nivelele programate cantitative sau calitative a acestuia.
- Deficiențe în recrutarea, pregătirea profesională și motivarea personalului.
- Neaplicarea dispozițiilor legale în materia guvernanței corporative la nivelul Companiei este de natură să aibă consecințe asupra activității acesteia - Mandate provizorii ale membrilor organelor de conducere (Consiliul de

¹⁰ riscul care rămâne după stabilirea și implementarea răspunsului la risc

Supraveghere și Directorat) în loc de cele avute în vedere în ipoteza legii – mandate pe 4 ani cu plan de administrare și obiective/indicatori aplicabili executării mandatelor – există la acest moment premisele unui proces care să elimine riscul în viitorul apropiat, respectiv mandate pe 4 ani cu plan de administrare și obiective/indicatori aplicabili executării mandatelor.

- Nefuncționarea website-ului TEL pentru transparență/publicare informații de interes pentru investitori.
- Nefurnizarea informațiilor/nerespectarea termenelor de raportare, după caz de îndată ce este posibil, nu mai târziu de 24 de ore de la producerea respectivului eveniment /48h/ 3 zile/5 zile care se referă în mod direct la TEL, în vederea îndeplinirii obligațiilor de informare continuă conform legislației pieței de capital și a procedurilor operaționale ale TEL.

II.2.2. Principalele riscuri identificate la nivel de Companie

- Riscuri tehnice și operaționale/Strategice

- ✓ Pierderea stabilității SEN
- ✓ Avarii la instalații și echipamente; Avarierea / defectarea/ indisponibilizarea
 - LEA de 220 kV și 400 kV,
 - aparaturii primar din stațiile de transformare,
 - unităților de transformare și/sau a bobinelor de compensare,
 - sistemelor de protecție și de automatizare,
 - sistemelor de comandă control - monitorizare (SCC),
 - instalațiilor de servicii interne de curent continuu și curent alternativ,
 - instalațiilor de prevenire și stingere a incendiilor,
 - sistemelor de comunicații / telecomunicații.
- ✓ Disfuncționalități ale sistemelor și platformelor utilizate în conducerea operativă, comunicații și telecomunicații
- ✓ Realizarea incompletă a Programului de Mentenanță RET
- ✓ Realizarea sub nivelele programate cantitative și calitative a Programului Anual de Investiții
- ✓ Neîndeplinirea condițiilor legale

- Riscuri financiare și asociate piețelor de energie

- ✓ Riscul de rată a dobânzii
- ✓ Riscul valutar
- ✓ Riscul privind prevederile din acordurile de finanțare
- ✓ Riscul de lichiditate
- ✓ Riscul de contrapartidă
- ✓ Riscuri financiare și asociate piețelor de energie
- ✓ Riscul de preț
- ✓ Riscul de neîncasare

- Riscuri privind neîndeplinirea condițiilor legale/ nerespectarea reglementărilor UE - licențe, riscuri contractuale, inclusiv amenzi de la autorități sau plăți compensatorii.

- Riscuri de securitate

- ✓ Breșe în asigurarea securității și a protecției infrastructurilor critice ICN/ICE și în asigurarea continuității activității în situații de urgență,
- ✓ Neasigurarea securității informațiilor clasificate,
- ✓ Neasigurarea securității și a protecției infrastructurilor cibernetice.

- Riscuri legate de personal și de mediu

- ✓ Dificultăți în recrutarea, pregătirea profesională, deficit de personal cu pregătire de specialitate de calitate, motivarea personalului,
- ✓ Afectarea stării de sănătate și securitate a personalului
- ✓ Neasigurarea protecției mediului
- ✓ Degajări / deversări de substanțe dăunătoare mediului înconjurător (fum, SF6, ulei, combustibili etc.)

Întrucât activitatea de bază a CNTEE “Transelectrica” S.A, prin intermediul sucursalelor teritoriale de transport și UNODEN, este să asigure funcționarea continuă și conducerea operațională a Sistemului Electroenergetic Național (SEN), potrivit normelor de calitate, securitate și eficiență prevăzute de Codul tehnic al RET și a reglementărilor europene și naționale în vigoare, s-a acordat prioritate și atenție deosebită criteriilor de siguranță și sănătate ale angajaților, precum și continuității funcțiilor strategice pentru SEN, în calitate de operator de sistem și transportator al energiei electrice. Din punct de vedere tehnic, având în vedere incertitudinile privind evoluția sistemului și a cadrului economic/climatic, se caută soluții robuste și flexibile, care să facă față mai multor scenarii posibile, diminuând astfel riscurile.

II.2.3. Profilul de risc rezultat și propunerea prioritizării riscurilor și a limitelor de toleranță

La nivel de entitate organizatorică (direcție, departament, unitate teritorială de transport), pentru fiecare risc a fost evaluată expunerea, atât ca risc INERENT¹¹, cât și ca risc REZIDUAL¹², evaluări cuprinse în Registrul riscurilor la nivel de entitate organizatorică.

- ✓ Sinteza Riscurilor identificate în EXECUTIV cuprinde 127 riscuri identificate, cu valorile expunerilor inerente și reziduale, după cum urmează:
 - Riscuri inerente: scăzute 61 și semnificative 66; din cele semnificative, 37 sunt medii și 29 ridicate.
 - Riscuri reziduale: 84 scăzute și 43 semnificative, din care 37 medii și 6 ridicate.
- ✓ Sinteza Riscurilor identificate în Sucursalele Teritoriale de Transport cuprinde 15 riscuri similare identificate, cu valorile inerente și reziduale.
 - Riscuri inerente: scăzute 38 și semnificative 82; din cele semnificative, 81 sunt medii și 1 ridicat.
 - Riscuri reziduale: 115 scăzute și 5 semnificative, din care 5 medii și 0 ridicate.

II.3. Ținerea sub control a riscurilor. Acțiuni

Acțiunile stabilite pentru ținerea sub control a riscurilor pentru anul 2023 au fost cuprinse în documentul *Planul de implementare a măsurilor de control pentru riscurile semnificative*, întocmit la nivelul fiecărei entități organizatorice din cadrul Companiei. La nivel de Companie s-a întocmit *Planul de implementare a măsurilor de control*. Stadiul îndeplinirii acestuia urmărindu-se în cadrul acțiunilor de îndrumare și control al Grupului de Management și Control al Riscurilor.

Acțiunile luate pentru ținerea sub control a riscurilor, în anul 2023 în principal, au diminuat probabilitatea de materializare și impactul riscului, față de nivelul riscurilor inerente.

Riscurile materializate au fost tratate în conformitate cu strategia adoptată, impusă de circumstanțele care au favorizat apariția riscului.

Stabilirea strategiei de gestionare a riscurilor presupune:

1. acceptarea riscului,
2. monitorizarea riscului,
3. tratarea riscului pentru eliminarea / diminuarea la un nivel acceptabil prin măsuri,
4. externalizarea riscului prin: asigurări, externalizarea activității, alte contracte cu terți.

Pentru riscurile cu impact minor nu au fost luate măsuri speciale de monitorizare, tratare sau externalizare, urmările materializării acestora fiind înlăturate în procesele curente de mentenanță și remediere. S-au efectuat, de către fiecare entitate organizatorică (direcție, departament, sucursală teritorială de transport), identificarea celor mai adecvate și fezabile acțiuni de tratare/ monitorizare a riscurilor, în conformitate cu responsabilitățile de administrare a acestora, astfel încât să se înregistreze valori cât mai reduse ale expunerii la risc, în contextul intern și extern dat.

S-au luat și măsuri de externalizare a riscului, un exemplu elocvent fiind măsurile de încheiere de contracte de asigurări la nivelul Companiei, cum ar fi:

- ✓ Servicii de asigurare clădiri, bunuri și echipamente;
- ✓ Servicii de asigurare RCA și CASCO pentru autovehiculele aflate în proprietatea Companiei;

¹¹ expunerea la riscul privind îndeplinirea obiectivelor, în absența oricărei acțiuni care ar putea fi luată, pentru a reduce probabilitatea și/sau impactul acestuia

¹² expunerea la riscul privind îndeplinirea obiectivelor, care rămâne după stabilirea și implementarea măsurilor de tratare a riscului

- ✓ Servicii de asigurare de răspundere civilă profesională pentru membrii Consiliului de Supraveghere și cei ai Directoratului.

Preponderent, strategiile au constatat în:

1. tratarea riscurilor semnificative pentru diminuarea la un nivel acceptabil prin măsuri și
2. monitorizarea riscurilor semnificative.

Strategiile sunt descrise în Registrul riscurilor Transelectrica pentru riscurile semnificative.

Dintre instrumentele de implementare/control intern utilizate, menționăm:

- măsuri în cadrul programelor de achiziții / mentenanță / investiții / pregătire profesională a personalului;
- măsuri dedicate privind identificarea, monitorizarea, tratarea sau externalizarea riscurilor;
- contracte de asigurări care se derulează la nivelul Companiei;
- prevederi contractuale (referitoare la garanție de bună execuție-GBE, penalități);
- elaborarea sau revizia procedurilor;
- modificarea organizării procesuale și structurale;
- indicator de performanță atașat obiectivului;
- redistribuirea personalului;
- constituirea sau actualizarea de baze de date.

Măsurile de control sunt integral implementate sau în curs de implementare.

Pentru anul 2024, acțiunile stabilite pentru ținerea sub control a riscurilor sunt cuprinse în documentul *Planul de implementare a măsurilor de control 2024, pentru riscurile semnificative la nivel de Companie*, aprobat de Directorat. Acesta cuprinde pentru fiecare risc: cauze, estimare risc inerent (probabilitate și impact), măsuri de control – de prevenire, cu termene și responsabili, consecințe, măsuri de control pentru limitarea consecințelor, cu termene și responsabili, estimare risc rezidual (probabilitate și impact), entități care gestionează riscul.

Activitatea de gestionare a riscurilor, în anul 2023, s-a desfășurat în mod corespunzător, la nivelul întregii Companii, respectând integral și la timp, cerințele legale și reglementările interne. Totuși, pentru riscuri majore legate de întârzieri în realizarea *Programului anual de achiziții sectoriale* este necesară identificarea și aplicarea unor măsuri radicale și utilizarea tuturor pârgurilor legale care să facă posibilă creșterea gradului de realizare a acestor programe.

Pentru eficientizarea procesului de gestiune a riscului, se recomandă:

- + fundamentarea activităților/proiectelor propuse pentru includerea în programele anuale de investiții, achiziții și mentenanță să cuprindă și aspecte legate de managementul riscului – ce riscuri ale Companiei se diminuează și estimarea efectelor - privind modificarea impactului și a probabilității de apariție a riscurilor respective; aceste aspecte vor fi cuprinse și în raportările privind realizarea programelor anuale;
- + identificarea riscurilor semnificative, care nu pot fi manageriate prin activitățile de investiții, achiziții și mentenanță, riscuri pentru care trebuie întocmite planuri de măsuri privind monitorizarea, tratarea sau externalizarea acestora (împreună cu propunerile financiare aferente, dedicate special acestor activități);
- + raportări (sinteza) privind modul de realizare a programelor anuale de investiții, achiziții și mentenanță să fie transmise, spre știință și Președintelui Echipei de management al riscurilor la nivel de Companie, pentru urmărirea modului de ținere sub control a riscurilor;
- + identificarea interdependențelor – ce alte entități organizatorice pot induce riscuri în activitatea unei entități organizatorice; ce alte entități organizatorice pot fi afectate în cazul materializării unor riscuri în activitatea unei entități organizatorice;
- + corelarea procedurii operaționale și a celorlalte reglementări interne și utilizarea unei terminologii unitare, pentru a fi în concordanță modul de lucru actual cu legislația în vigoare.

Elaborat de **Comitetul de audit și Comitetul pentru gestionarea riscului al Consiliului de Supraveghere**

Comitetul de audit al Consiliului de Supraveghere, format din:

Președinte al Comitetului de Audit:	–	Luminița ZEZEANU	_____
Membru al Comitetului de Audit	–	Teodor ATANASIU	_____
Membru al Comitetului de Audit	–	RUSU Rareș Stelian	_____
Membru al Comitetului de Audit	–	Costin-Mihai PĂUN	_____
Membru al Comitetului de Audit	–	VASILESCU Alexandru-Cristian	_____

Comitetul pentru gestiunea riscurilor, format din:

Președinte pentru gestiunea riscurilor:	–	ATANASIU Teodor	_____
Membru pentru gestiunea riscurilor	–	VASILESCU Alexandru-Cristian	_____
Membru pentru gestiunea riscurilor	–	DASCĂL Cătălin-Andrei	_____
Membru pentru gestiunea riscurilor	–	RUSU Rareș Stelian	_____
membru pentru gestiunea riscurilor	–	ORLANDEA Dumitru Virgil	_____